

NEĮGALIŲJŲ REIKALŲ TARYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS 2010 M. VEIKLOS ATASKAITA

Neįgaliųjų reikalų taryba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Taryba) yra kolegiali institucija, sudaroma visuomeniniais pagrindais lygiateisės partnerystės pagrindu iš valstybės institucijų ir neįgaliųjų asociacijų atstovų ir jos veikla grindžiama kolegialumo, demokratijos, teisėtumo ir viešumo principais. Tarybą sudaro 14 narių, 7 atstovus deleguoja neįgaliųjų asociacijos (Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjunga, Lietuvos kurčiųjų draugija, Lietuvos invalidų draugija, Lietuvos žmonių su negalia sąjunga, Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“ ir Lietuvos parolimpinis komitetas), 7 atstovus deleguoja valstybės institucijos (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Aplinkos ministerija, Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Ūkio ministerija).

Tarybos uždavinys – nagrinėti svarbiausius neįgaliųjų socialinės integracijos klausimus ir padėti socialinės apsaugos ir darbo ministrui ir už kitas sritis atsakingiems ministrams įgyvendinti neįgaliųjų reikmes atitinkančią neįgaliųjų socialinės integracijos politiką. Pagrindinė Tarybos darbo forma yra posėdžiai. 2010 m. įvyko 4 Tarybos posėdžiai ir 2 Tarybos narių apklausos.

2010 m. sausio 19 d. įvyko posėdis, kuriame svarstyta Tarybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo rinkimų ir Tarybos darbo plano sudarymo, 2010 metams Neįgaliųjų socialinės integracijos programoms skirtų valstybės biudžeto lėšų paskirstymo projekto derinimo, neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis padėties 2010 metais bei kiti papildomi klausimai.

Vadovaujantis Tarybos nuostatų (Žin., 2005, Nr. 152-5603) 13 punktu, Tarybos pirmininku išrinktas Zigmantas Jančiauskis (Lietuvos neįgaliųjų draugijos pirmininkas), Tarybos pirmininko pavaduotoju išrinkta Violeta Murauskaitė (Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos gerovės departamento direktorė).

Vadovaudamasis Neįgaliųjų socialinės integracijos programų finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. A1-199 (Žin., 2006, Nr. 83-3303; 2007, Nr. 97-3944), Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau - Neįgaliųjų reikalų departamentas) konkurso tvarka atranka ir iš valstybės biudžeto lėšų finansuoja neįgaliųjų asociacijų įgyvendinamas Neįgaliųjų socialinės integracijos programas. Paraiškas Neįgaliųjų socialinės integracijos programoms finansuoti 2010 metais pateikė 31 pareiškėjas (26 pareiškėjai pateikė Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų paraiškas, kurias sudarė 277 projektai, ir 23 pareiškėjai pateikė Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų paraiškas, kurias sudarė 23 Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektai). Iš viso buvo pateikta 300 projektų, bendras pateiktų programų paraiškų lėšų poreikis sudarė 46482,06 tūkst. litų sumą, iš jų 35708,33 tūkst. litų Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektams ir 10773,73 tūkst. litų Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektams. Pagal patvirtintus reikalavimus 2010 metų finansavimui teikiamų projektų paraiškų maksimalus dydis buvo apribotas iki 4000 tūkst. litų Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų paraiškoms, jeigu pareiškėjas vykdo veiklas ir teikia paslaugas daugiau kaip 2/3 savivaldybių, teikiamos Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje paraiškos dydis neturėjo viršyti 6000 tūkst. litų, ir iki 1500 tūkst. litų Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektų paraiškoms. Atlikus administracinės atitikties vertinimą buvo atmesti 6 pareiškėjų 8 projektai, t.y. 6 Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai ir 2 Neįgaliųjų asociacijų veiklos rėmimo projektai.

Pritarta Departamento pagal Projektų vertinimo ir atrankos komisijos ir Tarybos narių rekomendacijas parengtam 2010 m. valstybės biudžeto lėšų neįgaliųjų socialinės integracijos programoms vykdyti paskirstymo projektui.

Pristatyta neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis padėtis 2010 metais. Nutarta organizuoti susitikimą su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, neįgaliųjų asociacijų, socialinių įmonių bei Techninės pagalbos centro atstovais ir aptarti padėtį dėl neįgaliųjų aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis 2010 metais.

2010 m. kovo 1 d. remiantis Tarybos reglamento 22 punktu, atlikta Tarybos narių apklausa. Vadovaujantis Tarybos nuostatų 9.8 punktu, Taryba pateikia socialinės apsaugos ir darbo ministrui praėjusių metų veiklos ataskaitą ir vadovaujantis Neįgaliųjų reikalų departamento prie SADM nuostatų 7.1.5. punktu Departamentas pateikia iki kovo 1 d. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai praėjusių metų veiklos ir patvirtintų valstybės biudžeto lėšų neįgaliųjų socialinės integracijos programoms vykdyti paskirstymo ir naudojimo programos bei sąmatos vykdymo ataskaitas, kurias, vadovaujantis Neįgaliųjų reikalų departamento prie SADM nuostatų 7.3.2. punktu, derina su Neįgaliųjų reikalų taryba.

Pritarta Tarybos 2009 metų veiklos ataskaitai ir Departamento 2009 metų veiklos ir patvirtintų valstybės biudžeto lėšų neįgaliųjų socialinės integracijos programoms vykdyti paskirstymo ir naudojimo programos bei sąmatos vykdymo ataskaitoms.

2010 m. balandžio 8 d. įvyko posėdis dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos 2010 m. darbo plano patvirtinimo, nevyriausybinų organizacijų plėtros koncepcijos ir Finansinės paramos nevyriausybinėms organizacijoms teikimo ir kontrolės įstatymo projekto pristatymo, bendrojo pagalbos telefono 112 pritaikymo neįgaliųjų reikmėms galimybių Lietuvoje bei aptarti kiti papildomi klausimai.

Patvirtintas Neįgaliųjų reikalų tarybos 2010 m. darbo planas, pristatytas Nevyriausybinų organizacijų plėtros koncepcijos ir Finansinės paramos nevyriausybinėms organizacijoms teikimo ir kontrolės įstatymo projektas.

Svarstyta dėl bendrojo pagalbos telefono 112 pritaikymo neįgaliųjų reikmėms galimybių Lietuvoje. Nutarta organizuoti Neįgaliųjų reikalų departamentui susitikimą su Vidaus reikalų ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Ryšių reguliavimo tarnybos prie Susisiekimo ministerijos, Bendrojo pagalbos centro, Lietuvos kurčiųjų draugijos atstovais ir spręsti bendrojo pagalbos telefono numerio 112 pritaikymo neįgaliesiems problemas.

Svarstytas neįgaliųjų organizacijų atstovų kreipimasis į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrą „Dėl teisės naudoti skiriamąjį ženklą „Neįgalusis“. Pritarta vienbalsiai neįgaliųjų organizacijų atstovų kreipimuisi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministrą „Dėl teisės naudoti skiriamąjį ženklą „Neįgalusis“.

2010 m. gegužės 4 d. įvyko posėdis dėl Socialinių paslaugų įstatymo įgyvendinimo, įstatymo pakeitimo ir papildymo, aprūpinimo techninės pagalbos ir ortopedijos priemonėmis strategijos įgyvendinimo ir atsiskaitymo ir dėl Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimo nuo 2012 metų tvarkos aprašo įgyvendinimo.

Posėdyje nutarta pritarti socialinių paslaugų teikimo decentralizavimui, nustatant 20 metų pereinamąjį laikotarpį ir priimant sprendimą, kad nuo 2013 m. neįgalieji nebūtų siunčiami į centralizuotas globos įstaigas, socialinių paslaugų įstaigų licenzijavimą pradėti nuo 2015 metų.

Nutarta dėl aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis strategijos įgyvendinimo ir aprūpinimo ortopedijos technikos priemonėmis padėties siūlyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai: tobulinti Techninės pagalbos centro veiklą, tobulinti aprūpinimo, išdavimo techninės pagalbos priemonių tvarką, kompensavimo mechanizmą, viešinti informaciją apie poreikio nustatymą ir tenkinimą, aprūpinant techninės pagalbos priemonėmis, paankstinti viešuosius pirkimus, perkant techninės pagalbos priemonių remonto darbus.

2010 m. gegužės 21 d., remiantis Tarybos reglamento 22 punktu, atlikta Tarybos narių apklausa dėl Paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimo nuo 2012 m. tvarkos aprašo ir neįgaliųjų asociacijos deleguoto atstovo skyrimo į Raseinių rajono savivaldybės būsto pritaikymo neįgaliesiems komisiją.

Posėdyje nutarta nepritarti paslaugų bendruomenėje projektų finansavimo perdavimo savivaldybėms. Taryba pritarė I. Perminienės kandidatūrai į Būsto pritaikymo žmonėms su negalia komisiją Raseinių rajono savivaldybėje.

2010 m. spalio 13 d. įvyko posėdis dėl ženklo „Neįgalusis“ ir neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės naudojimo ir išdavimo tvarkos, valstybinių socialinės globos įstaigų neįgaliesiems pertvarkymo galimybių ir realių planų įgyvendinimo, neįgaliųjų padėties sporto srityje.

Nutarta rekomenduoti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai papildyti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. gruodžio 10 d. įsakymo Nr. A1-670 ir numatyti, kad ženklą „Neįgalusis“ galėtų naudotis asmenys, kurie patys vairuoja lengvuosius automobilius ir kuriems yra nustatytas 0-30 proc. darbingumo lygis arba didelių specialiųjų poreikių lygis arba jie yra įgiję neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę“.

Rekomenduota Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos papildyti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2009 m. lapkričio 6 d. įsakymo Nr. V-127 įsakymu nustatyti, kad parkavimo kortele galėtų naudotis darbingo amžiaus ir pensinio amžiaus sukakę asmenys, kurie patys vairuoja lengvuosius automobilius ir jiems nustatytas specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis arba asmenys, kuriems nustatytas nuo 2010 m. liepos 1 d. transporto išlaidų kompensacijos poreikis.“

Dėl valstybinių socialinės globos įstaigų neįgaliesiems pertvarkymo galimybių ir realių planų įgyvendinimo pritarta siūlymui neįgaliųjų asociacijoms pateikti motyvuotas rekomendacijas dėl socialinių globos įstaigų normatyvinių aktų tobulinimo.

Dėl neįgaliųjų padėties sporto srityje buvo pateikta statistinė informacija apie sportuojančius neįgaliuosius, apie jų pasiektus rezultatus pasaulio, Europos, tarptautiniuose bei respublikiniuose čempionatuose. Taip pat iškeltos neįgaliųjų sporto klubų finansavimo bei sportuojančių vaikų ir jaunimo problemos. Pažymėtina, kad 2010 m. palyginus su 2009 m. Kūno kultūros ir sporto departamentas finansavimą neįgaliųjų sportui sumažino 47 procentais.

Nutarta kreiptis į Kūno kultūros ir sporto departamentą, kad Tarybos posėdyje pristatytų, kokia yra neįgaliųjų sporto strategija.

Kiekvieną savaitę (antradieniais) su Neįgaliųjų reikalų tarybos nariais - neįgaliųjų asociacijų atstovais organizuojami pasitarimai, kurių metu Neįgaliųjų reikalų tarybos nariai informuojami apie neįgaliųjų socialinės integracijos politikos pokyčius. Pasitarimų metu derinami aktualūs neįgaliesiems klausimai, apžvelgiami rengiami teisės aktai, vyksta konsultacijos dėl galimų sprendimų neįgaliesiems kylančioms problemoms spręsti.

Teisės aktų pakeitimai:

Pakeista Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėtis, patvirtinta 2010 m. birželio 3 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 683 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1426 „Dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo" pakeitimo (Žin. 2010, Nr. 65-3245) – vietoj Osvaldo Petrausko įrašytas Sigitas Armonas - Aklių ir silpnaregių sąjungos pirmininkas, vietoj Virginijaus Molio įrašyta Dana Migaliova - Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos "Viltis" vadovė, vietoj Danutės Kašubienės įrašyta Jolanta Stankūnienė - Lietuvos sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos valdybos pirmininkė.

Pakeisti Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatai, patvirtinta 2010 m. gruodžio 8 d. nutarimu Nr. 1740 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1426 "Dėl Neįgaliųjų reikalų tarybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo" pakeitimo (Žin., Nr.: 145-7456). Nutarime numatyta, kad suinteresuotos ministerijos dalyvaujančios Tarybos veikloje turi deleguoti po vieną viceministrą Taryboje atstovauti valstybės institucijoms, Taryba vykdo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo įgyvendinimo stebėseną ir teikia socialinės apsaugos ir darbo ministrui pasiūlymus ir rekomendacijas dėl tinkamo Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo nuostatų įgyvendinimo. Taip pat įtraukta nuostata, kad Tarybos posėdžiuose stebėtojo teisėmis gali dalyvauti Lygių galimybių kontrolierius arba jo įgaliotas asmuo.